

ERKÖLCSTAN

1-2. évfolyam

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Kerettantervi óraszám az 1-2. évfolyamon	Javasolt óraszám az 1. évfolyamon	Javasolt óraszám a 2. évfolyamon
1. az én világom	11	11	----
2. Társaim- ők és én	12	12	----
3. Közvetlen közösségeim-a család és a gyerekek	18	9	9
4. Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	12	---	12
5. A környező világ	12	---	12
		32 óra	33 óra
		+ 4 óra szabad órakeret	+ 3 óra szabad órakeret
		Összesen 36 óra	Összesen 36 óra

A kerettanterv szerint a tantárgy heti óraszám: 1, ami 36 óra évi óraszámot jelent. Ebből a kerettanterv 32 órát tölt meg kötelezően előírt tananyagtartalommal, a szabadon felhasználható (10%) órakeret 4 óra. Ezt az osztály összetétele, a tanulók képessége alapján illesztheti a pedagógus egy-egy tematikai egységhez.

1. évfolyam

Tematikai egység/Fejlesztési célok	1. Az én világom -Ez vagyok én	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Ismeretek saját testünkről, az egészségről. Ismeretek saját család családról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az énkép, önismeret, az önkifejezés és az önbizalom fejlesztése. A saját környezet elemeihez való viszonyulás tudatosságának fejlesztése. Az érzelmi tudatosság fejlesztése. A nehéz helyzetekkel való megbirkózás képességének megalapozása.	

Ismeretek / fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Ki vagyok én?</i> Hogyan és hányféle módon szólítanak engem mások? Hol születtem és mikor? Hány éves vagyok? Kik a szüleim? Mit tudok magamról? Milyen voltam kisebb koromban? Miben változtam? Milyen jelek tartoznak hozzám, amelyek az én helyemet, az én dolgaimat jelölik és megkülönböztetik azokat másokétól? <i>Ilyen vagyok</i> Milyennek látom magam, ha tükörbe nézek? Hasonlítok-e valakire a családban? Mit szeretek magamon? Van-e olyan, amit nem szeretek, és ha igen, miért? Minek szoktam örülni, mitől leszek szomorú, és mitől félek? Ha szomorú vagyok vagy félek, mitől múlnak el ezek a rossz érzések?	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a beszédkészség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése, érzelmeket megjelenítő szövegek, versek, képek tartalmának elmesélése, személyes döntést tartalmazó történetek <i>Vizuális kultúra:</i> személyes élmények megjelentetése sík vagy plasztikus alkotásokban, képekről alkotott gondolataink, érzéseink megfogalmazása
<i>Testi épségem</i> Hogyan tudok vigyázni magamra és az egészségemre, testi épségemre? Mi a teendő, ha valakit baleset ér? <i>Kedvenc helyeim, tárgyaim és tevékenységeim</i> Hol szeretek lenni, és hol nem, miért? Hová szeretnék eljutni? Melyek a legkedvesebb játékaim és tárgyaim? Miért szeretem őket? Hogyan vigyázok rájuk? Mit szeretek	<i>Környezetismeret:</i> helyes közlekedés, egészséges életmód, baleset megelőzés.

játszani és kivel?	
<i>Nehéz helyzetek</i> Mi az, amit könnyű megtennem, és mi az, amit nehéz? Voltam már olyan nehéz helyzetben, amikor először nem tudtam, mit kell tennem? Végül mit tettem? Mit csinálnék most, ha ugyanabban a helyzetben lennék?	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	lány, fiú, születésnap, változás, öröm, szomorúság, félelem
--------------------------------	---

Tematikai egység/Fejlesztési célok	2. Társaim – Ők és én	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Alapvető viselkedési szabályok használata, köszönés, megszólítás. Mások viselkedésének megfigyelése, motivációinak értelmezése. Tapasztalatok kommunikációs eszközök használatáról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes kapcsolatok és vonzódások világában való tájékozódás fejlesztése. Saját viselkedésünk elemzése. Az alapvető kommunikációs formák tudatos használatának fejlesztése. A személyes érzések és gondolatok feltárásának és kifejezésének gyakoroltatása. A kapcsolatokban felmerülő konfliktusok tudatos vizsgálata. Viselkedési szabályok vizsgálata.	

Ismeretek / fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Ismerőseim</i> Kiket ismerek a rokonságból, az iskolából és máshonnan? Milyen kapcsolat fűz hozzájuk? Miért jó, ha különféle ismerőseink vannak? <i>Kapcsolatba lépek másokkal</i> Milyen helyzetekben és milyen okból lépek kapcsolatba másokkal? Hogyan szólítsam meg a különböző korú közeli és távolabbi ismerőseket? Hogyan kérhetek segítséget felnőttektől és gyerektől? Honnan tudhatom, hogy másnak	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a beszédkésztség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése, szavak jelentésének értelmezése egyszerű ítéletalkotás mesék szereplőiről, mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékokban szöveges üzenetek érzelmi tartalmának megértése. <i>Környezetismeret:</i>

segítségre van szüksége? Hogyan szólítsak meg egy ismeretlen embert, ha segítségre van szükségem? Hogy viselkedjem, ha mások szólítanak meg engem? Mit tegyek, ha idegen ember szólít meg az utcán? Kiben bízhatom meg? Hogyan illik viselkednem különböző helyzetekben? Miért jó, ha mindenki így viselkedik? <i>Gondolataim és érzéseim kifejezése</i> Mi mindent tudok kifejezni szavakkal, gesztusokkal és képekkel? Milyen érzéseim keletkezhetnek egy-egy helyzetben? Honnan tudhatom egy másik emberről, hogy mit gondol, mit érez? Milyen eszközök segítségével léphetünk kapcsolatba másokkal? Miben más az, ha személyesen találkozunk valakivel, vagy telefonon beszélünk vele? Mi az, amivel mások meg tudnak bántani engem? Mi az, amivel én meg tudok bántani másokat? Mit tehetek, ha megbántottam másokat? Mi tehetek, ha valaki olyat tesz velem, amit nem szeretek? Kiket szeretek, kiket nem, és miért? Hogyan mutathatom meg, ha szeretek valakit? Miért jó a szeretet?	különbség a felnőttek és a gyerekek között. <i>Vizuális kultúra:</i> átélt esemény vizuális megjelenítése, a kép és a hang szerepének megfigyelése animációs mesékben, a közvetlen és közvetett kommunikáció közti különbségek felismerése, képekről alkotott gondolataink, érzéseink megfogalmazása, videojátékokkal kapcsolatos élmények feldolgozása <i>Ének-zene:</i> zenehallgatás, zenéhez kapcsolódó érzések kifejezése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	ismerős, ismeretlen ember, megszólítás, udvariasság, illem, segítségkérés, érzés, gondolat, öröm, bánat, szeretet
--------------------------------	---

Tematikai egység/Fejlesztési célok	3 Én és közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A családi ünnepkör ismerete. Legfontosabb rokoni kapcsolatok ismerete. Napirend ismerete, a szabályokhoz való alkalmazkodás szükségessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A családi-rokonsági kapcsolatok személyes értékeinek tudatosítása. A családi hagyományok és ünnepek átérzésének elősegítése.	

	Saját közegünk összehasonlítása másokéval. Annak felismertetése, hogy más családokban egészen más módon élhetnek a gyerekek.
--	--

Ismeretek / fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Család és rokonság</i> Kikből áll a mi családunk? Milyen a kapcsolatom anyukámmal, apukámmal, testvéreimmel (ha vannak), a nagyszüleimmel? Jó, ha együtt vagyunk? Mit kapok tőlük, és én mit adok nekik? Hogyan tudjuk segíteni egymást? Kik tartoznak még a rokonságunkhoz és velük milyen a kapcsolatom? Mi jelent az számunkra, hogy rokonok vagyunk? <i>Családi ünnepek</i> Milyen családi ünnepeink vannak, és hogyan tartjuk meg őket? Mit szeretek közülük és miért? <i>A gyerekek élete</i> Hogyan telik el egy hétköznapi napom? Milyen a hétvégem? Milyen tevékenységet szoktam leggyakrabban végezni és kikkel? Milyen az iskolai életem? Miért szeretek iskolába járni és miért nem? Milyen szabályok vannak az iskolában? <i>Mások</i> Miben különbözöm másoktól? Máshol hogyan telik el a gyerekek egy-egy napja? Mi mindenben lehet más az életük, mint az enyém?	<i>Technika, életvitel és gyakorlat</i> élet a családban; családi rendezvények, ünnepek, események <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> családdal kapcsolatos irodalmi szövegek, ünnepkörökkel kapcsolatos irodalmi alkotások, a beszédkésztség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése, <i>Környezetismeret:</i> iskolai élet napirend <i>Vizuális kultúra:</i> átélt esemény vizuális megjelenítése

Kulcsfogalmak/ fogalmak	család, rokon, segítségnyújtás, szokás, hagyomány, ünnep, hétköznapi
--------------------------------	--

2. évfolyam

Tematikai egység/Fejlesztési célok	1. Én és közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Hétköznapi szabályok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önismeret fejlesztése, a fejlődés felismerése. Az iskoláskor életmódbeli sajátosságainak tudatosítása	

Ismeretek / fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Miben változtam?</i> Ki vagyok én? Miben változtam óvodás korom óta? Miben fejlődtem? Milyenek látom magam és milyenek látnak mások? Milyenek más gyerekek? Mi mindenben különböznek tőlem? Milyen új kapcsolataim alakultak ki? <i>Családi szokások</i> Kikkel élek együtt a családból? Vannak-e olyan közeli családtagjaim, akikkel nem közös lakásban lakunk? Kinek milyen feladatai vannak? Milyen hétköznapi családi szokásaink vannak? Mit szerettek ezek közül és mit nem? Miért? Vannak-e szabályok a családban, amelyeket be kell tartani? Milyen más családokat ismerek? Miben különböznek az ő szokásaik, ünnepeik <i>A családon túl</i> Milyen csoportokhoz tartozom? Melyek az én közösségeim az iskolában és az iskolán kívül? Milyen szabályok alakítják az életemet? Miért vannak ezek a szabályok?	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> iskolai és osztályrendezvények <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> családi élettel, iskolai élettel kapcsolatos irodalmi szövegek, a beszédkésztség fejlesztése, szövegértés fejlesztése, mások véleményének meghallgatása

Kulcsfogalmak/ fogalmak	hétköznapi, feladat, szabadidő, csoport, közösség, szokás, szabály, fejlődés
--------------------------------	--

Tematikai egység/Fejlesztési célok	2. Én és tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	Órakeret 12 óra
---	---	----------------------------

Előzetes tudás	Alapvető ismeretek lakóhelyünkről. Ismeretek, tapasztalatok más országokról.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi társadalomba való beágyazottság tudatosítása. A lakóhelyi közösséghez fűződő kapcsolatok és értékek tudatosítása. A lakóhelyi közösség hagyományainak megismertetése. Annak megértése, hogy más emberek sokszor más körülmények között élnek.

Ismeretek / fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Akik körülöttünk élnek</i> Hol élek? Milyen a környezetem? Mit tudok lakóhelyemről? Milyen élmények kötnek lakóhelyemhez? Kik élnek körülöttem, és kivel milyen kapcsolatban vagyok? Milyen csoportokhoz tartozom a lakóhelyemen Hol találkozunk? Milyen közös szokásaink vannak? Vannak-e közös lakóhelyi szokásaink és hagyományaink? Ha igen, részt szoktam-e venni ezekben? Mi a jó bennük? Mikor és milyen módon ünnepelünk családon kívül? Kikkel vagyunk együtt ilyenkor? Miért fontosak ezek az ünnepek? <i>Más lakóhelyek, más szokások</i> Másutt hol jártam már a családommal vagy az iskolával Milyen távolabbi helyekről hallottam már? Vajon vannak-e egészen másféle lakóhelyek is hazánkban és a világ más részein? Hogyan élnek ott az emberek?	<i>Magyar nyelv:</i> a beszédkésztség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése <i>Vizuális kultúra:</i> környezetünk külső és belső terei <i>Környezetismeret:</i> falu és város, lakóhelyünk

Kulcsfogalmak/ fogalmak	lakóhely, szomszéd, falu, város, szokás, hagyomány
--------------------------------	--

Tematikai egység/Fejlesztési célok	3. A környező világ	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ismeretek környezetünk élővilágáról. Tapasztalatok növény- és állatgondozásról.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lakóhelyi élővilághoz fűződő személyes kapcsolat kialakulásának elősegítése. A környező élővilág megóvására irányuló felelősségérzet megalapozása.
---	---

Ismeretek / fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Növények és állatok a környezetünkben</i> Melyek a kedvenc helyeim a vidékünkön, és miért éppen ezeket szeretem? Mit az, amit nem nagyon szeretek itt, és miért? Mit kellene megváltoztatni ahhoz, hogy az is szép helyé váljon? Miért jó, hogy vannak körülöttünk növények? Mi változna meg, ha hirtelen eltűnnének? Hogyan tudunk vigyázni rájuk és részt venni a gondozásukban? Milyen állatok élnek a környezetünkben? Hogyan tudunk részt venni a gondozásukban? Mi az, amit megtehetünk egy állattal, és mi az, amit nem szabad megtennünk? <i>A természet védelme</i> Vajon felelősek vagyunk-e az erdőkben és a réteken élő növényekért, állatokért is? Mit tudunk tenni értük? Miért hívnak egyes tájakat, növényeket vagy állatokat védettnek? Én hogyan tudok hozzájárulni a természet és az élővilág értékeinek megóvásához?	<i>Magyar nyelv:</i> a beszédkésztség fejlesztése, bemutatkozás, szövegértés fejlesztése <i>Környezetismeret:</i> szobanövények és házi kedvencek gondozása, veszélyeztetett fajok <i>Vizuális kultúra</i> a természeti környezet elemeinek megjelenítése <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> növényápolás, állatgondozás

Kulcsfogalmak/ fogalmak	természet, vidék, környezet, táj, növény, állat, felelősség, gondozás, védett növény és állat, természetvédelem
--------------------------------	---

Tematikai egység/Fejlesztési célok	A környező világ- A nem látható világ	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A mesék világa. Tapasztalatok térről és időről.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tér és idő végtelenségének megközelítése. Belső világunk felfedezése a mesék, az álmok, a képzelet és az alkotás segítségével. Az erkölcsi jó és rossz megvizsgálása a mesék világában.
---	--

Ismeretek / fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Kicsik és nagyok</i> Mi nagyon kicsi, és mi óriási? Mi van nagyon közel, és mi van borzasztóan messze? Mi van alattunk, és mi van felettünk? Mi volt nagyon régen, és mi lesz a távoli jövőben? Honnan tudhatunk ezekről a dolgokról? <i>A képzelet határai</i> Hová tudunk eljutni, és hová nem tudunk? Merre járunk az álmainkban? Hol játszódnak a mesék, és kik a szereplők? Kiknek a fejében születnek a mesék? Én is kitalálhatok meséket? <i>A jó és a rossz</i> Kik a jók és kik a rosszak a mesékben? Honnan tudjuk? Mi mindent tesznek a jó és mit a gonosz szereplők? Miért és hogyan harcolnak egymással a mesékben a jó és gonosz oldal hősei?	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a mesék világa: alapvető erkölcsi-esztétikai kategóriák (szép-csúnya, jó-rossz, igaz-hamis) <i>Vizuális kultúra:</i> elképzelte dolog vizuális megjelenítése, különböző anyagok használata a kifejezés szándékával, képzeletbeli helyek, terek megjelenítése, meseszereplők megjelenítése különféle technikákkal.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	kicsi, nagy, óriási, közel, távol, múlt, jövő, mese, álom, képzelet, jó, rossz, gonosz, harc
--------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival. Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét. Képes érzelmi töltéssel viszonyulni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez. Képes kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat tud alkalmazni. A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemei
---	---

	szabályait. Érzi a szeretetkapcsolatok fontosságát. Érti a hagyományok közösségmegtartó erejét. Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki. Képes átélni a természet szépségét, és érti, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért. Képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze. Tisztában van vele és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő. Meg tudja különböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot. Ismeretei vannak a világnézet, világkép alapvető összefüggéseiről.
--	---